LIETUVOS RESPUBLIKOS AMBASADA PIETŲ AFRIKOS RESPUBLIKOJE

AKTUALIOS EKONOMINĖS INFORMACIJOS SUVESTINĖ

2026 m. balandžio 9 d.

DATA	PATEIKIAMOS INFORMACIJOS APIBENDRINIMAS	INFORMACIJOS ŠALTINIS	PASTABOS
Lietuvos verslo plėtrai aktuali informacija			
2026-03-18	Šalyje trūksta apie 60 000 inžinierių, technikų ir technologų. Pietų Afrikoje tenka vos vienas inžinierius 3 000 gyventojų, tuo tarpu išsivysčiusiose šalyse šis rodiklis siekia 1:300. Nepaisant to, kad vyriausybė per artimiausius trejus metus planuoja investuoti 52 mlrd. eurų, be kvalifikuotų techninių specialistų trūkumo sprendimo šios lėšos gali nepasiekti numatyto poveikio. Būtina stiprinti viešojo sektoriaus techninį pajėgumą, gerinti planavimą ir sprendimų priėmimą, taip pat investuoti į mokymą ir mentorių programų plėtrą, kad būtų užtikrintas inžinerijos profesionalumas ir ateities specialistų rengimas.	South Africa faces critical shortage of engineers: 60,000 professionals needed	Inžinierių trūkumas šalyje
Bendra ekonominė informacija			
2026-03-16	Jungtinės Valstijos pradėjo tyrimą dėl Pietų Afrikos ir dar 59 šalių, siekdamos nustatyti, ar jos taiko nesąžiningos prekybos praktiką, įskaitant prekių gamybą priverčiamojo darbo sąlygomis ir tokių prekių importo leidimą, nes JAV siekia užtikrinti sąžiningą konkurenciją tarp vietinės gamybos ir importuotų prekių; šis tyrimas, pagal 1974 m. prekybos įstatymo 301 straipsnį, gali baigtis tarifų ar kitų sankcijų taikymu, o papildomą spaudimą santykiams tarp JAV ir Pietų Afrikos sukuria jau seniai įtempti politiniai ir prekybiniai klausimai, įskaitant kaimo nusikaltimus, „kill the boer“ šūkį, ekspropriaciją be kompensacijos, BBBEE taisykles ir šalies užsienio politikos pasirinkimus.	United States launches investigation into South Africa – BusinessTech	Jungtinės Valstijos pradėjo tyrimą dėl nesąžiningos prekybos
2026-03-16	Karas Artimuosiuose Rytuose gali padidinti kuro ir trąšų kainas Pietų Afrikoje. Apie 80% šalies trąšų yra importuojama, o 30% pasaulinių tiekimų praeina per blokuojamą Hormuzo sąsiaurį. Trąšos sudaro apie 35% grūdų gamybos kaštų, o kuras – apie 13% įėjimo sąnaudų, todėl kainų augimas paveiks ūkininkus ir vartotojus. Jei konfliktas tęsis, maisto produktų kainos taip pat gali didėti.	Middle East war impact on fuel and fertiliser prices to hit SA consumers, warns economist	Gali didėti maisto kainos
2025-03-16	Pietų Afrika ir Demokratinė Kongo Respublika tampa pasaulinės rinkos lyderėmis dviejų itin vertingų metalų – rutenio ir tantalito – tiekime, kai jų kainos pasiekė rekordą dėl augančios paklausos ir apribotos pasiūlos. Rutenis, priklausantis platinos grupės metalams, pasiekė 1 750 JAV dolerių už unciją, daugiausia dėl jo panaudojimo elektronikoje, puslaidininkuose. 2026 m. Tantalito tiekimas, pagrindinis tantalo šaltinis, naudojamas kondensatoriuose, kosmoso ir branduolinėje pramonėje, smarkiai sutriko po nuošliaužos pagrindinėje kasykloje Kongo DR, dėl ko kainos šiemet šoktelėjo daugiau nei 90%, o paklausa ypač auga dirbtinio intelekto ir aeronautikos sektoriuose. Pietų Afrikos rutenio gavyba ir Kongo DR tantalito eksporto svarba padaro šias Afrikos šalis svarbiomis pasaulinei technologijų tiekimo grandinei.	South Africa, DRC dominate global supply of two valuable metals now hitting multi-year highs | Business Insider Africa	Pietų Afrika ir Demokratinė Kongo Respublika tampa pasaulinės rinkos lyderėmis dviejų itin vertingų metalų
2026-03-15	PAR suteikė Kinijos vadovaujamam Azijos infrastruktūros investicijų bankui (AIIB) visišką atleidimą nuo mokesčių bei imunitetą, įskaitant apsaugą nuo turto areštų, nacionalizavimo ir kitų paieškų. Šis sprendimas, įsigaliojęs 2026 m. kovo mėn.,	SA grants China-led infrastructure lender tax exemption	PAR sprendimas AIIB: mokesčių

	padeda bankui dalyvauti svarbiuose PAR infrastruktūros projektuose, pavyzdžiui, 3 mlrd. JAV dolerių vertės „Metro Trading Services Programme“ (MTSP), kuriuo siekiama stiprinti didžiųjų miestų atsparumą ir diegti klimato kaitai pritaikytas paslaugas.Mokesčių atleidimas įtvirtintas AIIB sutarties straipsniuose: bankas, jo turtas ir veikla yra apsaugoti nuo mokesčių, muito rinkliavų bei kitų vykdomosios ar įstatymų leidžiamosios valdžios veiksmų. PAR, būdama banko įkūrėja-narė nuo 2022 m., pasinaudoja šia galimybe pritraukti tarptautinį vystomojo finansavimo kapitalą ir paremti nacionalines ekonomines reformas pagal „Operation Vulindlela“ 2 fazę.		atleidimas ir imunitetas
2026-03-18	Pietų Afrikos finansų ministerija pranešė, kad, nepaisant sparčiai augančių naftos kainų ir rinkos svyravimų dėl konflikto Artimuosiuose Rytuose, vyriausybės skola turėtų stabilizuotis pagal planą, nes didesnės žaliavų kainos, ypač anglies ir geležies rūdos, gali kompensuoti naftos įtaką, padidinti eksportą ir surinkti papildomų mokesčių.	South Africa plays down oil shock risks, bets on commodities to steady debt path | Reuters	Vyriausybės skola turėtų stabilizuotis pagal planą
2026-03-19	Pietų Afrikos Finansų ministerija pranešė, kad neturi pakankamų lėšų reikšmingai sumažinti artėjančio degalų kainų šoko poveikio, kylant naftos kainoms daugiau nei 40%. Ministerijos generalinis direktorius Duncan Pieterse nurodė, kad bet kokia parama būtų labai ribota, laikina ir finansuojama iš esamų biudžeto išteklių.	Treasury's message to South Africans over petrol price shock: you're on your own – BusinessTech	Vyriausybė neturi priemonių mažinti augančias degalų kainas šalyje
2026-03-18	Nepaisant potvynių Mpumalanga ir Limpopo provincijose bei globalios neapibrėžtumo, Pietų Afrikos kasybos sektorius 2026 m. sausį padidino bendrą produkciją 4,6% palyginti su praėjusiais metais, o mineralų pardavimai šoktelėjo 31,7% iki 82 mlrd. randų, daugiausia dėl platina grupės metalų (+122,4 %), aukso (+35,9%), chromo rūdos (+66,7%) ir mangano rūdos (+11,2%) pardavimų; tuo tarpu anglies (-10,3%) ir geležies rūdos (-11,9%) pardavimai sumažėjo, dėl mažesnės paklausos. Sektoriaus perspektyvas veikia geopolitinės įtampos, energetikos kainų svyravimai.	South Africa mining production up 4.6% amid global risks	Auga mineralų pardavimai
2026-03-20	PAR įvedė antidempingo muitus plieno importui iš Kinijos ir Tailando, siekdama apsaugoti vietos gamintojus po Tarptautinės prekybos administravimo komisijos (ITAC) tyrimo, kuris nustatė, kad tam tikri konstrukcinio plieno produktai buvo importuojami žemesnėmis nei sąžininga rinkos kaina, taip darant reikšmingą žalą regiono pramonei; prekybos, pramonės ir konkurencijos ministras Parks Tau patvirtino muitus, siekiančius 74,98% importui iš Kinijos ir 20,32% importui iš Tailando, tuo metu vietos plieno gamintojai, įskaitant *ArcelorMittal South Africa*, susiduria su gamybos mažinimu ir darbo vietų praradimu dėl aukštų elektros energijos kainų bei stiprios konkurencijos.	SA imposes anti-dumping duties on Chinese, Thai steel - Moneyweb	Pietų Afrika įvedė muitus plieno importui iš Kinijos ir Tailando
2026-03-18	Pietų Afrika siekia sukurti milijardų randų pistacijų sektorių, per dešimtmetį planuodama pagaminti iki 60 000 tonų riešutų ir užimti 5–8% pasaulinės rinkos, tapdama viena iš pagrindinių gamintojų pasaulyje. Planuojama išplėsti sodinimus iki 2 000 hektarų ir kurti integruotą perdirbimo bei eksporto infrastruktūrą, kad pistacijos	South Africa targets multibillion-rand pistachio industry	PAR siekia užimti 5 proc. pasaulinės pistacijų rinkos

	taptų klimatui atspariu ir eksporto varomu augimo varikliu Pietų Afrikoje.		
2026-03-18	Pietų Afrika turi potencialą tapti konkurencingu baterijų gamybos žaidėju, ypač atsižvelgiant į augančią pasaulinę paklausą elektromobilių ir energijos saugojimo sistemoms. Naujame *Localisation Support Fund* tyrime pažymima, kad šalis galėtų plėtoti baterijų gamybos grandinę, naudodama savo išteklius ir pramonės pajėgumus, ir taip sukurti naują pridėtinės vertės sektorių, kuris skatintų eksporto augimą, darbo vietų kūrimą ir ekonominę diversifikaciją.	South Africa's battery manufacturing opportunity - CNBC Africa	PAR potencialas baterijų gamyboje
2026-03-22	Durbanas siekia tapti tarptautiniu verslo centru, pritraukdamas investicijas į aukštos pridėtinės vertės sektorius – nuo prabangių superjachtų aptarnavimo iki kanapių agroverslo inovacijų. *eThekwini* savivaldybė užsitikrino daugiau nei 1,9 mlrd. randų investicijų pirmajam Afrikoje superjachtų centrui Durbano uoste, kuris turėtų sukurti apie 2 500 darbo vietų iki 2030 m. ir stiprinti jūrų inžinerijos, gamybos bei turizmo sektorius. Tuo pat metu pradėta trejų metų kanapių ir pluoštinių kanapių komercializavimo programa, skirta remti ūkininkus, skatinti inovacijas ir plėtoti sparčiai augantį žemės ūkio sektorių. Šios iniciatyvos rodo strateginį siekį diversifikuoti ekonomiką ir stiprinti Durbano konkurencingumą pasaulinėje rinkoje.	From superyachts to cannabis: Durban is set to become a global hub	Durbanas siekia tapti tarptautiniu verslo centru
2026-03-23	Dėl karo Artimuosiuose Rytuose ir saugumo problemų Raudonojoje jūroje vis daugiau laivų renkasi maršrutą aplink Gerosios Vilties kyšulį, todėl sparčiai auga laivų kuro papildymo paklausa Afrikos uostuose. Didžiosios laivybos bendrovės nukreipia maršrutus aplenkdamos Sueco kanalą, o tai skatina investicijas į kuro tiekimo infrastruktūrą tokiose vietose kaip *Walvis Bay, Port Louis* ar Vakarų Afrikos uostus. Nukreiptų reisų skaičius išaugo daugiau nei 100%, o šis pokytis vis labiau laikomas ilgalaike nauja logistikos realybe. Vis dėlto sektoriaus plėtrą riboja infrastruktūros trūkumai, reguliaciniai neapibrėžtumai, piratavimo rizika ir galimi kuro tiekimo sutrikimai, jei Hormuzo sąsiaurio uždarymas sumažintų naftos eksportą iš Artimųjų Rytų.	African bunkering hubs gain as ships reroute around the Cape | Reuters	Vis daugiau laivų renkasi maršrutą aplink Gerosios Vilties kyšulį
2026-03-24	Pietų Afrikai gresia kuro trūkumo rizika dėl sumažėjusių strateginių naftos atsargų, kurios taip ir nebuvo atstatytos po 2016 m. korupcinio „SFF Oilgate“ sandorio. Tuomet daugiau nei 10 mln. barelių valstybės rezervų buvo parduota privačioms įmonėms žemomis kainomis be skaidraus konkurso, o vėliau sandoris buvo pripažintas neteisėtu. Nors dalis naftos buvo susigrąžinta, valstybė patyrė dideles finansines išlaidas ir nesugebėjo papildyti atsargų iki ankstesnio 45 mln. barelių lygio – šiuo metu jos siekia tik apie 8 mln. barelių, arba maždaug dviejų savaičių poreikį. Padėtį dar labiau apsunkina karas Artimuosiuose Rytuose ir aukštos naftos kainos (apie 113 JAV dolerių už barelį), taip pat silpnas randas, didinantis importo kainas. Nors valdžios institucijos teigia, kad artimiausiu metu kuro trūkumo nenumatoma, ekspertai pabrėžia,	Corrupt deal could cause South Africa to run out of petrol – Daily Investor	PAR gali susidurti su kuro trūkumu

	kad dėl ribotų atsargų ir priklausomybės nuo importo Pietų Afrika išlieka itin pažeidžiama galimų tiekimo sutrikimų.		
2026-03-24	Pietų Afrikos aukso kasybos sektorius ieško būdų išgauti auksą mažesnėmis sąnaudomis, vengiant itin gilių šachtų, kurios yra brangios ir techniškai sudėtingos. Nors aukso kainos pasiekė rekordines aukštumas, investicijos į naujas gilias kasyklas išlieka ribotos dėl mažėjančių ekonomiškai patrauklių išteklių, ilgo projektų vystymo laikotarpio ir didelės rizikos. Todėl bendrovės vis dažniau orientuojasi į seklesnius telkinius, mechanizuotą gavybą, nes tai leidžia sumažinti kaštus ir greičiau pradėti gamybą. Vis dėlto ekspertai prognozuoja, kad net ir esant aukštoms kainoms, šalies aukso gavybos apimtys artimiausiu metu reikšmingai nedidės, nes bendras išgaunamo aukso kiekis nukrito iki maždaug 90 tonų per metus, palyginti su apie 1 000 tonų 1970 m.	SA seeks ways to avoid deeper gold mines with higher extraction costs	Pietų Afrikos aukso kasybos sektorius ieško būdų išgauti auksą mažesnėmis sąnaudomis
2026-03-26	Pietų Afrikos ūkininkai susiduria su dyzelino trūkumu prieš kritinį balandžio derliaus sezoną, nepaisant vyriausybės teiginių, kad kuro tiekimas yra stabilus. Dyzelino stoka gali sutrikdyti žemės ūkio veiklą, padidinti maisto kainas ir sukelti tiekimo problemas. Įmonės jau riboja pardavimus ir didina kainas, o ekspertai abejoja vyriausybės teiginiais apie nepertraukiamą kuro tiekimą iš Hormuzo sąsiaurio. Ministerija ragina plėsti vietinę žaliavų gavybą ir didinti perdirbimo pajėgumus, kad sumažintų priklausomybę nuo importuoto kuro.	Fuel shortages hit parts of South Africa – MyBroadband	Dyzelino stoka gali sutrikdyti žemės ūkio veiklą
2026-03-28	Kovo 27 d. Keiptaune buvo atidarytas Pietų Afrikos–Kinijos ekonomikos ir prekybos bendradarbiavimo forumas, kuriame dalyvavo Kinijos viceprezidentas Han Zheng. Forume buvo pabrėžtas abipusio ekonominio bendradarbiavimo stiprinimo svarbumas, įskaitant nulinio muito politikos Afrikos eksportui į Kiniją įgyvendinimą, Kinijos investicijų skatinimą Pietų Afrikoje bei bendradarbiavimą naujose srityse, tokiose kaip atsinaujinanti energetika ir dirbtinis intelektas. Pietų Afrikos viceprezidentas Paul Mashatile pažymėjo, kad tokie veiksmai stiprina šalies eksportą, pritraukia investicijas, skatina industrializaciją ir prisideda prie žaliosios transformacijos.	China-South Africa collaboration valued - Chinadaily.com.cn	Pietų Afrikos–Kinijos prekybos forumas Keiptaune
2026-03-27	Europos Sąjunga skirs 184 mln. JAV dolerių Pietų Afrikos uosto infrastruktūros gerinimui pagal *Global Gateway* strategiją, daugiausia dėmesio skiriant Durbanui, kuris yra svarbiausias šviežių vaisių eksporto centras. Investicijos bus skirtos pagerinti uosto veiklą ir šaldymo grandinės valdymą, įskaitant „reefer“ konteinerių talpų didinimą, geresnes prieššaldymo patalpas ir spartesnį laivų aptarnavimą, siekiant sumažinti vėlavimus ir užtikrinti produktų šviežumą, ypač avokadų, citrusinių vaisių ir vynuogių. ES finansavimas kartu su ankstesnėmis *Transnet* paskolomis padės optimizuoti eksporto planavimą, sumažinti papildomas išlaidas ir užtikrinti patikimesnį pristatymą į Europos Sąjungos bei augančias Artimųjų Rytų rinkas. Be to, „OceanEye“ iniciatyva, remiama 54 mln. dolerių iš *Horizon Europe*, naudoja jūrų stebėjimo ir skaitmeninių dvynių technologijas, kad padėtų	EU funding targets Durban upgrades for South Africa fruit exports	ES skirs 184 mln. JAV dolerių PAR infrasruktūros gerinimui, skatinant efektyvesnį vaisių eksportą į Europą

	efektyviau planuoti keliones ir valdyti šaldymo grandinę ilgesnėse distancijose.		
2026-03-31	Keiptaunas siekia įsitvirtinti pasaulinėje verslo procesų perdavimo (BPO) rinkoje, kurioje šiuo metu dominuoja Indija, tačiau tam reikės sumažinti didelį masto ir sąnaudų konkurencingumo atotrūkį. Miesto valdžia kartu su sektoriaus organizacija „CapeBPO“ planuoja kurti vadinamuosius globalių paslaugų centrus, kuriuose tarptautinės įmonės galėtų perduoti sudėtingas funkcijas – nuo finansinių sistemų kūrimo iki rizikos valdymo. Šios rinkos vertė iki 2030 m. gali pasiekti 413 mlrd. JAV dolerių, o Pietų Afrika tikisi pasinaudoti tendencija, kai dalis įmonių po pandemijos diversifikuoja veiklą už Indijos ribų. Keiptaunas jau turi stiprius finansų, teisės ir apskaitos sektorius, o BPO industrijoje Vakarų Kapo provincijoje dirba daugiau nei 95 tūkst. žmonių, daugiausia aptarnaujančių klientus iš JAV ir Jungtinės Karalystės. Vis dėlto ekspertai pabrėžia, kad siekiant konkuruoti su Indija būtini sisteminiai pokyčiai švietimo, infrastruktūros ir reguliavimo srityse. Planuojama steigti technologijų parkus miesto pakraščiuose, kad būtų kuriamos darbo vietos arčiau gyvenamųjų rajonų ir per artimiausius dvejus metus pritraukti tarptautinių investuotojų.	Cape Town wants to use India's blueprint – Daily Investor	Keiptaunas siekia įsitvirtinti pasaulinėje verslo procesų perdavimo (BPO) rinkoje
2026-03-31	Kovo 31 d. Johanesburge vyko 6-oji Pietų Afrikos investicijų konferencija (SAIC 2026), sukvietusi daugiau nei 1 000 dalyvių iš 21 šalies, įskaitant ministrus, verslo lyderius, provincijų gubernatorius ir diplomatinį korpusą. Konferencijos tikslas – pritraukti investicijas į energetiką, infrastruktūrą, pramonės augimą ir skaitmeninę ekonomiką bei parodyti Pietų Afriką kaip patrauklią investavimo kryptį. Pagrindinės temos buvo dekarbonizacija, skaitmeninimas ir diversifikacija, kartu akcentuojant verslo sąlygų palengvinimą. Prezidentas C. Ramaphosa ir Prekybos, pramonės ir konkurencingumo ministras P. Tau ypatingą dėmesį skyrė Europos Sąjungos investicijų paketams, įskaitant Švarios prekybos ir investicijų partnerystę (CTIP), Global Gateway investicijų paketą ir MoU dėl tvarių mineralų bei metalų, bei jų aktyviai vykdomoms iniciatyvoms. Konferencijoje taip pat pristatyta Pietų Afrikos „**Drugelio strategija“**, skirta orientuoti prekybą naujomis rinkomis Afrikoje, Azijoje, Artimuosiuose Rytuose ir Lotynų Amerikoje, įskaitant derybas su Kinija ir Tailandu dėl žemės ūkio protokolų bei Kinijos-Afrikos partnerystės susitarimą, užtikrinantį nulinį muito tarifą Pietų Afrikos eksportui į Kiniją nuo 2026 m. gegužės 1 d. Prezidentas Ramaphosa iškėlė tikslą per penkerius metus (2026–2030) pritraukti 2 trilijonus randų naujų investicijų, siekiant paskatinti šalies ekonominį augimą, o Europos Sąjunga buvo pabrėžta kaip pagrindinė investicijų partnerė šioje iniciatyvoje.	President Cyril Ramaphosa addresses Sixth South Africa Investment Conference, 31 Mar | South African Government	Pietų Afrikos investicijų konferencija

Parengė:

Karolina Astrauskaitė, LR ambasados Pietų Afrikos Respublikoje trečioji sekretorė,
tel. +27 74 130 3321, el. paštas karolina.astrauskaite@urm.lt